

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur argumenta à ratione petita,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

tem gratia, quantum est ex parte Dei, omnes secundum voluntatem antecedentem, non autem secundum voluntatem consequentem & efficacem; cum lex gratia, seu supernaturalis, omnibus non fuerit promulgata, sed ab aliquibus invincibiliter ignorata, ut constat in infidelibus negativè, de quibus supra.

Secundò opponunt Adversarii testimonium
206 D. Prosperi, vel Authoris operis de vocatione gentium, qui inter opera D. Ambrosii tomo 4. habetur. Nam ille Author. lib. 2. cap. 10. hæc scribit: *Elaboratum est quantum Dominus adjovit, ut non solum in novissimis diebus, sed etiam in cunctis retro seculis probaretur gratiam Dei omnibus hominibus adfuisse: providentiâ quidem pari, & bonitate generali, sed multi modo opere, diversâque mensurâ, quoniam sive occultè sive manifestè, ipse est (ut ait Apostolus) salvator omnium, maxime fidelium. Et rationem assignans subiungit: Dicendo enim quod est salvator omnium hominum, confirmavit bonitatem Dei super universos homines esse generalem; adjuvando autem, maxime fidelium, ostendit esse partem generis humani, quæ merito fidei divinitus inspiratæ, ad summam atque æternam salutem, specialibus beneficiis provehatur. Ergo ex mente D. Prosperi, Deus omnibus hominibus, etiam infidelibus, auxilia ad salutem sufficientia impertitur.*

Huic testimonio in primis responderi potest,
207 D. Prosperum, vel huius operis Autorem, loqui per distributionem accommodam temporum & hominum, & solum intendere, nullum fuisse retro seculum, in quo aliquibus hominibus gratia supernaturalis concessa non fuerit, unde ibidem ait. *Nulla pars mundi ab Evangelio vacat Christi, & licet illa generalis vocatio non quiescat, tamen etiam ista specialis, jam universis est facta communis. Ex omni genere, ex omni conditione adoptantur quotidie millia senum, millia juvenum, millia parvulorum &c.*

Vel secundò dicatur: omnibus hominibus
208 supernaturalem gratiam adfuisse, ut oblatam in communi, licet non in omnibus in particulari receptam. Sic autem intelligendum esse, constat ex eo quod præsentiam gratiæ probat, quia Deus est omnium Salvator: ex hoc autem principio non potest colligi præsentia gratiæ, ut in omnibus intrinsecè recepta, sed solum ut oblata ac preparata in communi, ut antea exposuimus.

Denique objiciunt Recentiores quædam S.
209 Thomæ testimonia, in quibus videtur admittere gratiam sufficientem omnibus communem. Nam 3. contra Gentes cap. 159. ait: *Deus quantum est in se, paratus est omnibus dare gratiam: vult enim omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Et in caput 12. Epist. ad Hæbreos lect. 3. Gratia nulli deest, sed omnibus, quantum in se est, se communicat. Et 1. p. quæst. 49. art. 2. ad 3. Deus non desinit ab agendo quod est necessarium ad salutem.*

Respondeo hæc & similia testimonia, quæ inutiliter congerunt & accumulunt Adversarii, ne leviter quidem militare contra nostram sententiam: quoniam in his locis S. Doctor solum intendit declarare, Deum per voluntatem antecedentem omnibus hominibus offerre seu preparare auxilia seu remedia ad salutem sufficientiam; nam pro omnibus instituit sacramenta in Ecclesia, & pro omnibus Christum misit, & illius merita decrevit, quæ sunt ex se sufficientia ad salutem; non dicit tamen illa media & auxilia, per

voluntatem illam generalem omnibus esse applicata, & in omnibus intrinsecè recepta; imò fertim 2. 2. quæst. 2. art. 2. ad 1. ubi aperit docet auxilium necessarium ad credendum & diligendum Deum; quibusdam in penam peccati præcedentis, saltem originalis, in statu naturalis præse denegari.

§. II.

Solvuntur argumenta à ratione petita.

Objicies primò: Si Deus aliquibus non committit infidelibus: Sed istis auxilia sufficientia, committuntur: Ergo nulli homini talia auxilia denegantur. Major patet ex supra dictis, Minor probatur primò. Singulis gentibus sunt præficti Angeli custodes, ut docet communis sententia infra quæst. 113. At nisi Angeli excitare possent infidelibus & infidelibus illustrationes supernaturales conferentes ad salutem, inanis esset illorum præfectura & custodia: Ergo omnibus infidelibus dantur auxilia sufficientia.

Secundò probatur eadem Minor. Si Deus infidelibus auxilia ad salutem sufficientia denegaret, maxime propter peccata quæ committunt, quibus gratia impedimentum ponatur: Sed hæc ratio non obstat: Ergo &c. Minor probatur, nam multi sunt Hæretici & Catholici qui plura & graviora peccata committunt, quam Gentiles & Ethnici, ac proinde plura & majora ponunt gratiæ impedimenta, quibus non obstantibus, auxilia ad salutem sufficientia recipiunt.

Tertiò eadem Minor principalis suadet. Christus est caput omnium hominum, etiam infidelium, ut docet D. Thomas 3. p. quæst. 8. art. 1. At proprium est capitis in sua membra influere: Ergo Christus influit in omnes homines, etiam infideles, aliqua auxilia supernaturalia ad salutem sufficientia.

Respondeo concessa Majori, negando Minor.
210 rem. Ad cuius primam probationem dicendum cum D. Thoma, loco in argumento citato, art. 4. ad 3. *sicut præficti & infideles non privantur interiori auxilio rationis naturalis, ita etiam non privantur exteriori auxilio totius nature humane divinitus concessi, scilicet custodia Angelorum, per quam est non jam tantum quantum ad hoc quod vitæ æternæ bonis operibus mereantur, juvantur tamen quoad hoc quod ab aliquibus malis retrahuntur, quibus & sibi ipsis & aliis nocere possunt, nam & ipsi Demones arcentur per bonos Angelos, ne nocent quantum volunt.* Ex quibus constat, custodiam Angelorum in infidelibus non esse frustraneam, quamvis in illis non existent illustrationes, juvantes ad opera conducentia ad salutem: sufficit enim illos ministerio Angelorum juvari ad bonum morale efficiendum, & pauciora committenda peccata, ut mitius in inferno puniantur.

Ad secundam probationem dicatur, peccati esse impedimentum sufficiens ad denegationem gratiæ sufficientis, non tamen necessitans Deum, ut eam semper peccatoribus denegat: quare aliis qui majoribus sunt irretiti peccatis, multoties conceditur; unde licet ratio sufficiens ex culpa sumatur, quæ quod sufficientiam meretur ut homines non solum supernaturali gratiâ, sed & naturalis priventur; ratio tamen efficax est divina voluntas, de qua absque ulla impietate nos credimus velle quandoque homines per negationem

omnis supernaturalis auxilii punire, sicut ipsi Adversarii, absque impietatis specie fatentur, Deum in pœnam præcedentium peccatorum, aliquando homines gratiâ proximè sufficienti privare.

Ad ultimam probationem ejusdem Minoris respondeo ex D. Thoma loco allegato in solutione ad 1. *Quod illi qui sunt infideles, etsi actu non sint de Ecclesia, sunt tamen de Ecclesia in potentia; quæ quidem potentia in duobus fundatur: primò quidem et principaliter in virtute Christi, quæ est sufficiens ad salutem totius generis humani, secundario in arbitrii libertate.* Verba sunt D. Thomæ: unde in forma, concessa Majori, distinguo Minorem. De ratione capitis est influere actu vel potentia, concedo Minorem. Actum semper, nego Minorem. Ergo sum in parvulis non baptizatis, tum in adultis reprobis, & usu rationis carentibus, quorum Christus est caput, & tamen nullam supernaturalem gratiam actu in eos influit. Unde cum Augustino merito dicere possumus, quod omnia Adversarii argumenta, vires suas perdunt in parvulis, eorumque ora obstruunt, & linguas premunt, qui loqui nondum valent.

Obijciæ secundo: Omnis homo quandiu est in hac vita potest salvari, aliàs esset extra statum salutis, sicut illi qui sunt in termino damnationis: At salus hominis non est possibilis nisi per gratiam: Ergo omni homini quandiu est in hac vita, datur gratia supernaturalis sufficiens.

Confirmatur: Nullus est peccator, quantumcumque obduratus & obstinatus in malo, qui quando vivit non possit de peccatis agere pœnitentiam: nam ut scribit S. Thomas 3. p. quæst. 86. art. 1. *Dicere quod aliquod peccatum sit in hac vita, quo quis penitere non possit, erroneum est:* At si negata sufficiens, homo non potest pœnitentia de peccatis: Ergo illa nulli peccatori, quantumcumque obdurato, vel excecato denegatur.

Ad objectionem respondeo ex Banne, ubi supra, solutione ad ultimum: concessa Majori & Minori, negando Consequentiam in sensu conclusionis. Sicut ista consequentia non valet: Omnis homo, quandiu est in hac vita, potest credere: At non potest credere nisi per gratiam: Ergo omni homini confertur gratia, ad credendum sufficiens. Et ratio est, quia ut homo dicatur potens salvari, sufficit quod licet non habeat gratiam dante potentiam, possit tamen illam recipere, & Deus possit illam conferre, quod totum verificatur de homine quandiu est in hac vita, & idè verè dicitur posse salvari.

Dices: Licet hæc doctrina sit vera, loquendo de auxilio efficaci, quod non dat potentiam, sed illam supponit, & ad actum applicat, non tamen de gratia sufficienti dante potentiam: Ergo nulla solutio. Probat Antecedens: Nam effectus formalis præsens, absque forma præsentem seu existentem præstat nequit: At posse consequi salutem, est effectus formalis gratiæ sufficientis: Ergo non stat hominem posse consequi salutem, & actu in se non habere gratiam sufficientem receptam.

Respondeo ex alia doctrina ejusdem Bannis ibidem notabili 2. ante conclusionem 6. possibile dici dupliciter. Primò extrinsecè, ab extrinseca potentia alterius: nam ut docet Aristoteles 3. Ethic. cap. 3. id quod per amicos possumus, per nos ipsos posse censetur. Secundo intrinsecè, ratione principii actu in subiecto existentis, proportionati ad id quod possibile dicitur. Quæ doctrinâ suppositâ, nego Antecedens: ad proba-

tionem distinguo Minorem. Posse consequi salutem, potentia homini intrinsecè, est effectus formalis gratiæ sufficientis, concedo Minorem. Potentia extrinsecè, nego Minorem, & distinguo Consequens: Ergo non stat hominem posse consequi salutem, per potentiam intrinsecam, & in se actu non habere gratiam sufficientem, concedo: per potentiam extrinsecam, nego. Et hæc solam nos damus infidelibus, & aliis peccatoribus omni auxilio destitutis, quandiu sunt in hac vita, fundatam principaliter in potentia Dei, & virtute meritum Christi, & minus principaliter in arbitrii libertate, ut docuit D. Thomas 3. p. quæst. 8. art. 3. ad 1.

Instabis: Ex hac doctrina & solutione sequi quod etiam Angeli post lapsum, & homines qui sunt in inferno, sint in statu salutis: Sed hoc est erroneum: Ergo &c. Sequela probatur: nam etiam Deus potest dæmones ad se convertere, & damnatos omnes ad pœnitentiam revocare, illosque glorificare: Ergo si hæc potentia extrinsecè sufficiat, ut infideles & alii peccatores auxilio supernaturali destituti, dicantur esse in statu salutis, sequitur quod Angeli post lapsum, & homines in inferno existentes, sint etiam in statu salutis.

Respondeo negando sequelam. Ad cujus probationem, in primis dico: potentiam ad salutem, quam infidelibus & peccatoribus omni supernaturali auxilio destitutis concedimus, non fundari solum in potentia Dei, sed insuper in arbitrii libertate ad bonum & malum, quæ Angeli post lapsum, & homines damnati non gaudent.

Secundo respondeo posse salvari ab extrinseco, se habere dupliciter. Primò de potentia absoluta: secundò de potentia ordinaria. Primo modo possunt Angeli post lapsum & homines damnati salvari, sed hoc non sufficit ut dicantur esse in statu salutis. Secundo modo possunt peccatores & infideles salvari quandiu sunt in hac vita, & hoc sufficit ut dicantur esse in statu salutis. Ita S. Prosper ad objectionem 6. Vincentianam. *Multorum (inquit) hominum malitia talis est, qualis & Daemonum: sed hoc inter malos homines distat & Dæmones, quod hominibus, etiam valde malis, superest, si Deus miseretur, reconciliatio: Dæmonibus autem nulla est in æternum servata conversio.*

Addo quod, infideles & peccatores, quandiu sunt in hac vita, possunt salvari, non solum potentia divinâ, sed etiam ratione sufficientiæ meritum Christi, quæ pro ipsis fuerunt applicata quoad sufficientiam, & ut sic à Deo acceptata, & idè verè dici esse in statu salutis: secus autè Angeli post lapsû, & homines jâ damnati, quia pro illis Christi merita applicata non fuerunt, etiam quoad sufficientiam, nec à Deo ut sic acceptata.

Ex his patet responsio ad confirmationem, principali argumento adjunctam, dicendum est enim, hominem duobus modis posse dici potentem ad agenda pœnitentiam. Primò ab intrinseco, id est per principium sufficientem intrinsecè in ipso receptum, & hoc modo regulariter loquendo peccatores sunt potentes ad agenda pœnitentiam, ratione auxilii sufficientis quod instante præcepto de agenda pœnitentia à Deo recipiunt. Secundo ab extrinseco, potentia fundatâ in virtute gratiæ conferabilis à Deo, & in virtute arbitrii nõ obstinati in malo; & hoc secundo modo peccatores indurati & excecati, quibus Deus interdû in pœnam præcedentiû peccatorum auxilia sufficientia denegat, possunt dici poten-

- potentes ad pœnitendum, non autem primò. A
Unde verissimum est quod docet D. Thomas loco allegato, erroneum esse dicere, quod aliquod peccatum sit in hac vita de quo quis pœnitere non possit: potentia scilicet intrinsicâ, vel extrinsicâ jam explicatâ.
- 227 Dices: Ut quis inexcusabiliter obligetur ad aliquem actum, debet esse intrinsicè potens ad illum eliciendum: Sed peccatores obdurati & excæcati, inexcusabiliter obligantur ad agendam pœnitentiam: Ergo debent esse ab intrinsicè potentes ad pœnitendum de peccatis, per principium & auxilium sufficiens, intrinsicè in illis receptum.
- 228 Respondeo negando Majorem: potest enim quis inexcusabiliter obligari ad aliquem actum, quamvis careat potentia intrinsicâ ad illum, si talis defectus & carentia ex ejus culpa oriatur. Quod declarant Theologi variis exemplis. Primò quidem servi, qui contempto jussu domini sui, ad civitatem eum mittentis, & intimantis periculum, & foveam in via constitutam, omnibusque necessariis ad eam vitandam instruens; si tamen servus ille contra præceptum domini voluntariè se in foveam projiciat, non exiit obligatione præcepti, justèque punitur, etiam postquam fractis tibiis impotentem ad ambulandum se reddidit.
- 229 Aliud exemplum adducunt de homine ebrio, qui non definit esse reus homicidii quod committit, licet pro tunc, & ex eo quod sit expertus sensus rationis, sit impotens aliud faciendi: quia scilicet in hunc impotentia & ebrietatis statum liberè se conjecit. Hoc exemplo utitur S. Thomas 3. cont. Gent. cap. 160. his verbis: *Quamvis illi qui in peccato sunt, viare non possint per propriam potestatem, quin impedimentum gratiæ præstent vel ponant, nisi auxilio gratiæ præventantur: nihilominus tamen hoc eis imputatur ad culpam, quia hic defectus ex culpa præcedente in eis relinquitur; sicut ebrius ab homicidio non excusatur quod per ebrietatem committit, quam suâ culpâ incurrit.* Idem docet Abulensis in cap. 2. Deuter. quæst. 10.
- 230 Tertium exemplum est dæmonis & damnatorum, qui tenentur ad Deum se convertere, & non peccare, licet non possint sine auxilio gratiæ quod eis non datur, quod non obstante verè mortaliter in singulis actibus peccant, ut docet S. Thomas quæst. 16. de malo art. 5. quia in hunc statum ex voluntaria culpa devenerunt. Similiter ergo quamvis aliqui peccatores indurati & excæcati careant potentia intrinsicâ, & auxilio sufficienti ad pœnitentiam, & ad evitanda omnia peccata mortalia; quia tamen in talem impotentiam ex voluntaria culpa incidunt, & auxiliis sufficientibus in pœnam præcedentium peccatorum privati sunt; ideo nec à peccatis excusantur, nec ab obligatione pœnitendi eximantur. Unde Augustinus lib. 1. operis imperfecti in Julianum pag. 155. ait: *Peccandi necessitatem, illius peccati esse pœnam, quod nulla necessitate commissum est.*
- 131 Instabis: Si impotentia proveniens ex culpa præcedenti non excuset à peccato, sequitur quod motus primò primi sensualitatis, ignorantia invincibilis, & infidelitas negatîva, erunt peccata: illa enim proveniunt ex culpa præcedenti, scilicet peccato originali, quod est nobis voluntarium in capite: Sed hoc est falsum & erroneum: Ergo & illud.
- 232 Respondeo negando sequelam. Nam ut egre-

giè docet S. Thomas in 2. dist. 10. quæst. 1. art. 1. in corp. *Oportet quod secundum hoc quod aliquid rationem culpa habet, secundum hoc ratio voluntatis in ipso reperitur. Sicut autem est quoddam bonum quod respicit naturam, & quoddam quod respicit personam; ita etiam est quoddam culpa natura, & quoddam culpa persona. Unde ad culpam personalem requiritur actum persona committitur: ad culpam vero naturam (id est peccatum originale) non requiritur voluntas in natura illa. Quibus verbis aperte declaratur, ad culpam personalem requiri voluntatem personam, & non sufficere voluntatem naturam. Unde cum motus primò primi sensualitatis, ignorantia invincibilis, infidelitas negatîva, & alia quæ in nobis ex peccato originali relinquantur, non sint voluntaria voluntate personam, sed tantum voluntate naturam, non habent rationem culpæ, sed pœnæ, ut docet idem Doctor 2. 2. quæst. 10. art. 1. ubi ait: *Infidelitas, accipitur secundum negationem puram, sicut in illis qui nihil audierunt de fide, non habet rationem peccati, sed magis pœnæ; quia talis ignorantia derivatur, ex peccato primi parentis consecuta est.**

§. III.

Solvitur argumentum de pueri ad usum rationis perveniente.

Objicies tertio: Quilibet puer ad usum rationis perveniens, tenetur ad Deum se convertere, ut docent Thomistæ cum Angelico Præceptore 1. 2. quæst. 89. art. 6. Ergo tunc recipit auxilium sufficiens ad talem conversionem, & consequenter nulli adulto auxilium sufficiens ad salutem denegatur.

Respondeo puerum ad usum rationis perveniens non teneri se convertere in Deum ut auctorem supernaturalem (nisi forte tunc tanta detur à Deo illuminatio, quod illum ut auctorem supernaturalem agnoscat) sed solum obligari ad conversionem in Deum ut finem naturalem, & luminis naturalis ac boni honesti, quod tunc incipit cognoscere, auctorem. Quare licet quilibet homo ad usum rationis perveniens, à Deo recipiat auxilium speciale ordinis naturalis, quo fit potens ad talem conversionem, non tamen quilibet recipit auxilium supernaturalem quo possit in Deum ut auctorem & finem supernaturalem se convertere, quod tantum auxilium est ad salutem sufficiens. Unde ad Argumentum, concessio Antecedente, & prima Consequentia, neganda est secunda.

Dices: Si auxilium illud sit ordinis naturalis, sequitur hominem ex viribus nature posse ad gratiam se disponere: Sed hoc est falsum & erroneum, ut disp. 2. ostendimus: Ergo & illud. Sequela probatur. Conversio in Deum ut ultimum finem, est dispositio ad justificationem & gratiam; unde D. Thomas loco citato ait: *Puer perveniens ad usum rationis, seipsum ordinat ad debitum finem, per gratiam consequetur conversionem originalis peccati.* Ergo si puer perveniens ad usum rationis, possit cum solo auxilio specialis ordinis naturalis, in Deum ut ultimum finem se convertere, poterit etiam ex viribus nature ad gratiam se disponere.

Respondeo negando sequelam Majoris, ad cuius probationem, distinguo Antecedens. Conversio in Deum ut ultimum finem naturalem &